

Ede, 26 mei 2020

Lieve Ruth,

Dank je wel voor je brief, wat een mooie vondsten liet je zien: geen woorden, maar beelden. En dat spreekt zoals woorden niet kunnen spreken. Ik voel het, het raakt een ander niveau van mijzelf, je hebt een andere bron in mij aangeboord. Ik houd erg van tekst en van woorden, van woordspelingen. Woorden worden dan soms ook beelden. Maar andersom zijn sommige beelden toch niet goed in woorden te vatten.

Beelden kunnen het leven symboliseren, en onze gevoelens

Maar in tegenstelling tot onze soms wiebelige gevoelens, zijn beelden stevig, aanwezig, niet wiebelig, zonder ergens heen te moeten. Wat ik proef in jouw brief, is dat het troost geeft als iets er gewoon is: iets stevigs waar je je gevoelens door kan laten opvangen.

Mijn oma noemde een kopje koffie altijd een 'bakkie troost'

En daar zit wat in. Want troost is zo enorm breed! De troost die jij haalt uit de kunstwerken, de troost die mensen halen uit samen een kopje koffie drinken, de troost die je ervaart als iemand bij je en aandacht voor je heeft, de troost die je kunt putten uit de natuur...

Blijkbaar is troost altijd het verbinden

Het verbinden van je eigen sombere gevoelens en iets wat buiten je staat: een ander, de natuur, kunstwerken. Ik heb het even opgezocht in de etymologie, de herkomst van woorden, waar troost vandaan komt. Het blijkt verwant te zijn met trouw, wat je ook kunt duiden als standvastig, stevig.

Zo kan ik troost nog beter duiden.

Troost is het verbinden van je wiebelige sombere gevoelens met iets stevigs, iets wat niet beïnvloedbaar is door je gevoelens. Troost is dan misschien wel de grond onder je voeten die je daarvoor miste. Troost is dan misschien de ervaring dat je met al je wiebelige gevoelens gedragen wordt door iets stevigs. Boekentroost, natuurtroost, koffietroost, tuinroost, muziektroost, contacttroost, beltroost, ... Hoe mooi is troost dan!

Nu ik dit zo mijmerend schrijf, begrijp ik ook beter welke rol troost in mijn leven heeft gespeeld en nog speelt. Ik kan zo genieten van de natuur, van plantjes en bloemetjes en beestjes. En hoewel mijn gevoel soms ook somber is, staat dat naast de stevigheid en de kracht van de natuur.

Drie jaar geleden ben ik mijn man verloren aan kanker

Dat is eigenlijk nog maar kort. En midden in dat proces begrijp je werkelijk niet hoe je doorleeft, hoe het kan dat je überhaupt gewoon doorleeft. Wat je wel begrijpt, is dat het gewone leven doorgaat, de wereld gaat verder, iedereen leeft door. Dat heeft bij mij wel eens tot ergernis geleid: hoe kan alles nou gewoon doorgaan? Waarom staat het niet stil, zoals ik stil sta?

Nu ik er wat beter op terug kan kijken, denk ik dat juist dat doorgaande leven misschien onbewust wel de troost is geweest die mijn gevoelens verbond aan die stevigheid van het doorgaande leven. En door me te willen blijven verbinden aan het doorgaande leven, hoe ingewikkeld en moeilijk soms ook, heb ik de draad weer op kunnen pakken.

Zo werkt troost misschien wel. Dat je de draad weer kunt oppakken. Of de draad niet kwijtraakt.

Alle goeds, lieve Ruth!

Lisan